

Universul de Paște

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
 Abonamentele se fac
 numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:
Mestugean, Corneliu Moldovanu, D. Iov, Leontin Ilescu,
G. Tutoveanu, C. Scurtu, Adr. Sulcină, Victor Anestin, etc.

ANUNCIURI
 Linia pe pagina 7 și 8
 — BANI 20 —

SARBATORI FERICITE!

VINO VATUL

— ROMAN —

— Urmare —

Impresiunea aceasta nu dură mult. Chelnerul reapăru, foarte ațerit, schimbă plapuma, ascunde sub o pernă ruptura canapelei, garnisi candelabrele, aprinse un foc bun în sobă, și Chrétien desfăcându-și bațiune:

— La mine! Sănt la mine! —

Ridicând perdelele de la ferestra și privi în stradă. Un mare salon de bărbierie lumina trotuarul din față; prin ferestrele magazinului Chrétien văzu patru sau cinci tineri care se radeau și pe care îi curăță băcții numai în vestă. Își închipui că trebuie să fie studenți care se ducă seara la bal sau la teatru și care se găteau pentru serbare. În curând va fi și el la fel cu dâșii, va gusta și el din plăcerile Parisului. În bucuria sa de a se afla liber se simțea foarte dispus și făcu haz mult de ridicolele ornamente din camera lui, un cupidon care eșea dintr'un trandafir și era foarte caragios. Dar sunetul clopotului îl amănă și masa era gata și Chrétien se scoboră jos la masă. Argentinii și Normanzii, cei alți roșii și albi la față, împăiau deja supra cu mare șgomot.

Intimidat de aceste fețe necunoscute noul comesean se așeză cu modestie în fața singurului tacâm neocupat, la care chelnerul printr'o atențiune delicată așezase șervetul în formă de mîtră de episcop: când de odată în fața sa văzu o figură încadrată cu mare barbă blondă că exclamă:

— „Ei! Lescuyer!”

Și după un moment de ezitare, Chrétien recunoscu sub această mare barbă pe unul din foștii lui camarazi de liceu, unul numit Mulot, fiul unui bogătaş crescător de vite din împrejurimile din Caen.

Cei doi tineri se cunoscu foarte puțin odinioară; Mulot, bun băiat dar cu apăsături destul de vulgare începuse a totuși mîna de cât pe camaradul regăsit; iar Chrétien, satisfăcut de a găsi un cunoscut, nu obiectă nimic.

— Atunci; tu-ți vei prepara doctoratul? Și pentru prima oară vii la Paris? Avem să ne vedem des nu e așa?

Ghita se rupsesse. Noul venit fu prezentat întregii mese și conversația începu a se anima.

Dacă Chrétien ar fi fost mai puțin novice ar fi observat că compatrioții lui aveau expresii în vorbă cam vulgare; dar totul era atât de cordial de tînăr, de apropiat în cât Chrétien fu încântat, vorbi cu toți și plăcu tuturor.

La desert, unul dintre ei oferă șampania, (o tisană ordinară) pentru sărbătorirea venirii lui Chrétien și începu o petrecere monstră între ei, fie-care se întreceau a imita fel de fel de păsări, de animale, alții șgomotul trenului, al vaporului, deveni un șgomot asurzitor, ne mai deosebind, cântece, rîsete, vorbe.

După cafea, Mulot care era ascultat de toți propuse de a merge puțin și a lua aer; dar aceste era numai un fel de a vorbi, căci odată banda plecată făcuse numai câțiva pași afară și unul dintre argentinii propuse de a merge într'o berărie care avea bere excelentă și care se afla chiar în fundul acelei curți.

Departa de a fi berea excelentă mai avea și un miros de stricat, dar nici unul nu făcu nici o obiecțiune și împreună cu ei toți Chrétien bău și el. De odată, Mulot se bătu pe frunte:

— „Unsprezece ceasuri trecute!... Și eu care dedesem întâlnire Clarisei pentru orele zece jumătate la Leonie, în cărciuma din strada la Harpe! Era foarte simpla. Trebuia a merge cu toți în cor a lua un kirchș.

La 1868, berăria femeilor — care trebuia să devie mai târziu, o instituțiune asemenea solidă, în aparență ca tribunalul de comerț și camera de notariat, și, în urmă să cadă în decadentă ca toate instituțiunile; — nu exista de cât în stare embrionică. Nu era încă de cât modeste stabilimentă de același gen, în general fondate dintr'unul vechi, realizând oare-și care economii și ne întrebându-și de cât una sau două servitoare.

Ast-fel era cărciuma de la „Pom-nul Măinei” unde trona la comptuar frumoasa Leonie de altă-dată, devenită o groasă și bună cumătră cu mustăți. Studenții naivi de la Havre și din Allier, — Leonie era din Clamecy — se dedeau la interminabilele partide de „jeans” și cu așa pasiune că, către miezul nopții și un sfert, pe când patronul stinsese gazul și repeta cu o voce rugătoare: „Ei, de ajuns acum! copii mei... o să-mi faceți să-mi trântescă o contraventimă!”

Indărătnicii Nivernezii jucau încă la lumina cător-va chibrite.

Acolo fu că cei de la hotelul Bagaux și de la Plata veni în șir indian pentru a asista mai întâi la o scenă îngrozitoare făcută lui Mulot de metresa sa Clarise. — O lăundă mare nesărută, furioasă că aștepta de noi sferturi de oră. Cu toate acestea toate se liniștiră, și rîndul de kirchș fu urmat pe urmă urmat de o distribuțiune de bere căreia îi succedă prezențarea triumfală unui noui țav unde ardea cu flacări un pouch.

Din acest moment, Chrétien care nu fusese obișnuit din copilărie cu toxicele, ca celebrul rege din Pont citat mai sus, perdeu noțiunea exactă a lucrurilor, el avu numai ideea vagă că vesela bandă, fu dată afară din cărciumă în mijlocul hohotelor de răs, de groasa Leonie, care repeta refrenul său de miezul nopții și un sfert: „Aideți, copii mei, e destul!” — Iese puțin confuz că el însuși, odată expus afară la aerul rece își simți deodată picioarele ca de bambac și nu putea să înănteze de cât cu ajutorul a doi camarazi, cu toate protestările sale de rezonabile și injurioasele desiderii ale amicilor săi care-l ajuta de a merge.

În fine după ce se împiedică de mai multe ori pe seară otelului și după multe sferturi de a găsi gaura cheii, cea din urmă schiutec de înteligență dispăru cu desăvârșire; și a doua-zi după o noapte în care se crezuse jucăria valurilor pe bordul unui vapor în timp de furtună, Chrétien când se deșteptă simți o amărăciune în gură și-i fu imposibil să-și amintescă pentru- ce se culcase cu picioarele pe pernă fără chiar să fi scos ghetele.

III

Opt zile după această minunată petrecere, a cărei amintire îl cam rușina, noul student își reluase obiceiurile. Din fire muncitor, urma cu stăruință cursurile școlii de drept și petrecea chiar câte-va ceasuri lucrând în camera sa.

După masă, normanzii luau pe Chrétien la cafeana, unde toți aveau câte o pipă, și se dedeau la conversațiuni triviale și joshice, pe care Chrétien le suportă cu multă

greutate și cu desgust; el cădea într'o făcere și rămânea așa zdrobit pe banchetă lângă Clarisa, amanta lui Mulot care-l aștepta să-și termine partida de biliard. Acești prieteni prea scandalagii pe care Chrétien nu întârzie de a judeca îl antrenară de vre-o câte-va ori în partide de plăcere.

Într'o seară întâlni pe o fată destul de frumoasă cu care petrecu noaptea. Dar vorbea atât de multe prostii în cât îl desgustă cu desăvârșire: îi istorisi că fusese băceșilă și o dase afară că o prinsese amestecată într'un furt, și că-i părea foarte rău că nu primise curtea pedicorului care o plăcea.

Chrétien se întreba dacă afară de toate acestea nu era un alt Paris, acela pe care-l visează tinerii care citesc pe Balzac și care nu au perdut încă tinerețea sufletului. Dar cum să ajungă până la acești cavaleri pe care-i zăria la șosea, cu câte o floare la butonieră și împărțind saluturi la cele mai elegante femei, trântute pe pernele de mătase ale trăsurilor atât de frumoase. Cu toate începu a și mai întinde câmpul cunoștințelor și se servi de scrisorile de recomandare pe care i-le dedese tatăl său vechilor săi prieteni.

Îi deschiseră studentului câte-va case de magistrați care îl invitară la vre-o patru serate poșomerate, și remarcabile prin urătura femeilor care le întâlni. Tînărul Chrétien și amănă de atmosfera rece și de cravatele albe care îi înghețaseră înțreaga lui copilărie.

Bătrînalul consilier de la Curtea din Paris, „demnul D. Lherbager” cum îi spunea D. Lescuyer îl îngrozi cu aspectul său de cap de mort cu favorite rube: îl rugă cu un aer protector de a lua parte la o masă de familie, care fu foarte plicticoasă. În vechea sala de mîncare Chrétien regăsi încă odată atmosfera lui cunoscută a provinciei; și recunoscu severitatea și mutismul meselor obișnuite de acasă. Doamna Lherbager semăna cu un schelet înbrăcat în rochie de mătase; și simți în prima vedere o vătărită antiipatie pentru cei doi băcți ai casei, care de abia ridicau ochii din farfurie și vorbeau foarte rar și cu aer foarte greozav.

Descurajat de încercarea lui de a merge în lume, obosit de camarazii lui Normanzii, studentul se izolă, se înfundă în muncă și timp de câte-va luni fu cel mai desăvârșit muncitor student. Cu toate astea, se plictisese de moarte, și cu sufletul gol, cu simțurile ne satisfăcute, se plimba sub castanii din Luxemburg, cu acuta melancolie ca altă dată la Caen.

Primăvara atât de așteptată, cu parfumatul lilicului, mari și mai mari valburarea fizică și morală a tînărului solitar. Cu amărăciune se întreba, ce făcea el cu această libertate atât de mult dorită. Desgustat de atât stăiu se epuise în lungi plimbări, și se ducea plictis-ata lui prin toate strădele și curate și senine de praț.

Într'o după masă pe la orele patru, când se întorcea de la curse; se amestecă fără voia lui, în piața Observatoire în o mulțime de lume care formau cerc împrejurul unui hercule.

În tricou alb, cu pantalonii de piele de tigră, o grătară de piele neagră la pumnul drept, omul, foarte desvoltat, ridicase o greutate de o sută de kilograme și îl prezintă în sus, făcînd oetul unui covor învechit, la sunetul unei orgi care cânta trimiturile unei polci demodate. De odată, în spatele lui Chrétien, o voce striga veselă și limpede:

— Superb! mus-ul! Bravo! Am prins mișcarea!

Și întorcîndu-se, studentul văzu un frumos șerangar de băiat, cu o pălărie de pîslă deformată, și o vestă pătată de ciment, și cu o barbă mare galbenă ca razele soarelui.

— Dar, Dumnezeu să mă ierte!

strigă de odată tînărul, e micul Chrétien! Cum! nu mă recunoști? Donodieu? François Donadieu, fostul său camarad.

Da, Chrétien îl recunoștea și avu o bucurie în suflet văzîndu-l. Într'o clipă el și amirti singura lui prietenie din copilărie, cea mai bună amintire a sa.

— François, scumpul meu François! spuse el, întinzînd amîndouă mîinile camaradului regăsit.

Dar cel alt îl apucă de odată de gbraț.

— Fii cu băgare de seamă, iar începe omul nostru să ridice greutate.

Într'un minut voi fi al tău dragă Chrétien; dar acum privește ce putere! Ce eroism! Ce gest! Tocmai ce-mi trebuie mie pentru „Omul cu Trofee!” Bravo!

Și artistul entuziasmat, cătă în buzunar și scoase un pumn de gologani pe care-i aruncă saltînbancului care acu se expunea publicului și care era lui de apă, cu ceafa roșie și respira foarte tare sub flanelul său.

— Domnilor și doamnelor, am o noavea a vă mulțumi.

Se terminase, Donadieu lua cu căldură brațul lui Chrétien pentru a-l duce mai departe.

„Ce bucurie, și ce veselă întîmpinare! Cine s'ar fi gândit să dea peste mîna lui Chrétien, care își dețea osteneala de a-l face un elev silitor. Vezi tu, nu s'a putut; am urmat sfatul lui Gavarni care-mi spunea: „Nu ești bun de nimic, fă-te artist!” Da dragii mei sculptor, elevul lui Carpeaux... Și maestrul, un om nu glămb. Mai deunăzi a venit la mine să vadă figura mea și mi-a strigat că merge foarte bine. Asta te încurajează ori cum! Dar... ești încă vorbesc numai de mine. Tu? ce faci? Ai venit în fine la Paris!

— Da, pentru doi ani cel puțin. Fac doctoratul.

— Frumos! Vei fi iar împreună ca altă-dată nu e așa? Asta-seară ești liber?

— Da, cu toată plăcerea.

— Atunci nici nu ne mai despărțim.

— Cum nu bucuos.

Mai întâi vino să-ți arăt „Omul cu Trofee, îl lucrez eu pentru „Salon”. E aproape de aici, strada Terrier-aux-Lapins.

E! ce să faci! Atelierul nu e ceva strălucitor, și încă pentru a putea plăti chiria și modelele, mai muncesc și ca lucrător. Dar ce-mi pasă am colțisorul meu unde lucrez.

Cine știe! poate mai târziu voi ajunge mai bine, voi face poate bustul sefului Statului; mă gândeam chiar azi la actul lucră azi dimineață când îmi luam masa cu o bucățică de brînză!

Dar ce bine îmi pare că revăd! Înaintea acestei bucurii de artist, această nepăsare de mizerie, Chrétien se deținea singur în sufletul lui de momentele lui triste și fără de motiv. Cu multă afecțiune descopă pe sculptor și-o făcu să-i istorisească viața lui de când își pierduseră urma.

Nu prea fusese veselă viața lui, mai ales după moartea mătusei lui. La 17 ani, un băiat sarmant elev la școala de Belle-Arte, se găsi într'o bună dimineață fără alt ajutor decît numai mîntenirea bietei femei care nu consta decît în cărți și romane; un sursoare de degetele bucățar-selor și umblase cu ele; fu nevoit să le vîndă ca să-și poată împlini nevoile.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

Ecourile săptămânei

În cursul săptămânei precedente a ocupat mult lucrul nostru politică intervioul acordat ziarului „Universul” de către d. N. Filipescu, fost ministru de domenii.

În interviul în chestiune aducându-se grave acuzațiuni d-lui Take Ionescu, ministru de interne, d. Filipescu a fost obiectul unor atacuri violente din partea unei părți a presei politice, care a găsit că esența aceasta a fostului ministru de domenii aduce în primul rând țării mari prejudicii mai ales în împrejurările actuale.

Chestiunea a fost discutată și la Cameră. Cu răspuns la interpelarea d-lui Fleca, d-nii Titu Maiorescu și Take Ionescu au ținut discursuri distrugând toate învinuirile aduse de d. Filipescu și restabilind faptele în realitatea lor.

Se crezuse un moment, că alitudinea d-lui Filipescu va produce o mare perturbare în rândurile guvernului. Efectul însă a fost cu totul altul. Incidentul ridicat de d. Filipescu s-a încheiat printr-o manifestare de solidaritate între miniștri și între parlamentarii colaborători.

Acasta e înbucurător prin faptul că țara are nevoie acum mai mult ca niciodată de un guvern tare, unit, spre a face față timpurilor critice prin care încă trecem.

În legătură cu discuția de la Cameră putem menționa și gestul necugetat al tânărului macedonean Hăciu. Ca să atragă atenția parlamentului asupra soartei românilor macedonezi. Hăciu n-a găsit ceva mai bun de făcut de cât să tragă focuri carbe de revolver în Cameră.

Procedul era pe atât de copilăresc pe cât de nefolositor. Și docuță e că chestiunea aromânilor a rămas aceluși ca și înainte de „atentat”. Chiar cu bombe de dinamită de ar fi tras Hăciu, tot n-ar fi putut să salveze soarta biților aromâni. Nu, nu lipsește bunăvoința nici guvernului țării, nici poporului român pentru frații de la Pind. Dar complexul de împrejurări bine cunoscute de toată lumea au făcut ca elementul aromânesc să cadă în mâinile dusmanilor săi firești: grecii și bulgarii. Situația aromânilor e mai mult de cât tristă, e disperată. Visul unei autonomii macedonice a fost spulberat. Macedonia, vai, va fi împărțită între bulgarii, grecii și sârbii.

Cine ar putea să oprească mersul vertiginos și brusc al evenimentelor? Tot răul provine din slăbiciunea imperiului turcesc, care nu și-a putut păzi granițele și a lărat în prăbușirea ei și pe aromâni, cei mai credincioși supuși ai otomanilor.

Guvernul nostru însă, cel puțin decamat, are o sferă datoric, aceea de a cere garanții de la aliați pentru salvarea elementului aromânesc în Macedonia. Trebuie neapărat ca aromânii, trecând sub dominația grecească, bulgărească și sârbească să-și conserve biserica și școala, cele două focare indispensabile pentru existența națională a românilor de la Pind.

Acesta e unul din punctele esențiale, cari neapărat trebuie realizate, alături în interesul elementului aromânesc cât și pentru menținerea unei prietenii durabile în viitor între România și statele balcanice.

Contrar tuturor așteptărilor Paștele ne găsește tot sub teroarea războiului. De și tunul nu mai bubuie, armatele beligerante stau față în față amenințându-se la Cealgea.

Totuși, nu va întârzia încheierea armistițiului și apoi a păcii.

Pacea o așteaptă și Cel de Sus, blândul Isus care a suferit și a fost răstignit pentru a propădui iubire printre oameni.

Incheiând aceste rânduri urăm din tot sufletul sărbătorii fericite tuturor cititorilor noștri. **Mestugean.**

NOURUL ALB

de CORNELIU MOLDOVANU

Nu-mi amintesc în care vreme și în care țară am văzut-o. O cunosc bine, și totuși, nu știu dacă într-adevăr trăește sau a trăit vreodată. O simțire mistică nu-o trezește mereu în suflet și mă îndeamnă să cred în viața acestei imagini. Ori ce îndoială e zadarnică, orice tăgăduire e de prisos. Trăește undeva, departe de soare, în alt veac și în altă lume poate — însă trăește... O întâlnesc mereu în nopțile din amintiri: aceeași înfățișare albă și același zâmbet ciudat.

Am zărit-o poate, sub chip de portret, în vre-una din acele galerii vestite, ale căror săli cu rașonate străni și orânduire sumbră, îți fac impresia unui ciuitir de imagini. Razele soarelui pătrund piezis, zugrăvind în aer umbre plătitoare, ca și cum sufletele celor morți ar coborî din tablouri, adunându-se în marele sobor al tăcerii...

Am întâlnit-o poate în vre-unul din aceste labirinturi ale culorii, — dar nu-mi amintesc nici când, nici unde, căruși măiestru i se datora acea nemuritoare păază, din ce e-pocă și din ce școală făcea parte.

Alteori, întrebându-mă gândul cu stăruință, mi-aduc aminte căș fi văzut-o tăcută și gânditoare, la cofitura unei ale înflorite dintr'una pare minunat. — Ori stând visătoare și albă, pe banca de piatră care privește în undele reci ale unui lac dela poalele Alpilor.

Într-o seară, pe când stam zăvorit în cugetarea mea ca într-o cetate, și toate ferestrele sufletului meu erau închise, — m'am rugat cu durere fiorosului necunoscut, ca să-mi răspundă o șoptă măcar, nu spre a-mi risipi vre-o îndoială, — n'aveam nici una — dar spre a-mi destăinui misterul.

Nu puteam îngădui să mi se ascundă multă vreme numele aceleia pe care o iubesc fără a o cunoaște, — pe care am cunoscut-o poate fără s'o fi văzut, pe care am văzut-o poate fără s'o fi cunoscut. Aveam drept la această tristă fericire, la această mistică sărbătoare a suferinței mele...

În clipa aceea de supremă îndurare, am auzit din întuneric un glas — fără să pot înțelege rostirea, și'n fumoriul depărtării inoitate am privit o desfășurare de fapte, fără să le pot pricepe rostul.

La fereastra unui tren, în fuga-i repede, într-o stație umedă și puțin luminată, departe-departe, zării făptura aceea tăcută și albă, și pentru întâia dată buzele înghețate s'au deslipit, ca să-mi dăruiască un surâs de lumină rece, ca un fulger, și-am auzit din întuneric un glas limpede, ademenitor și trist, ca un sfârșit de cântec:

„Vino cu mine!”

Dar era prea târziu... Ochiul de sânge al reptilei uriașe abia se mai iveau în jocul liniștit al negurilor, lăsând în urmă șinele singure, lucii și-atât de drepte, ca două pumnale prelungite...

Niciodată nu voi putea să uit îngrozitoarea amintire a acelei stații umede și puțin luminate, în care trenul acela, purtător al fericirii mele, nu s'a oprit...

În urmă, după nopți grele de nedormiri și friguri, am căutat sprijin în înțelepciunea statornică a cărților sfinte, și-am isbit să-mi amăgesc sufletul cu nădejdele dulci și lacrimile ferbinți ale uitării. Și rugăciunea a potolit sbuciumul minții bolnave, și astfel nesiguranța a pus stăpânire pe mine. Mi se pare închipuirea toate câte s'au petrecut odinioară, după cum toate născocirile fanteziei de acum, îmi pare că s'au petrecut în adevăr.

După cum vremea, acest destru-

gător etera, așază rugăm ei de pulbere pe pânza unui măiestru primitiv, ștergând trăsăturile feții și potolind pasiunea zugrăvită în ochii portretului. — tot astfel, imaginea scumpă a femeii albe s'a schimbat, — unele linii s'au șters, privirile și-au buzele înghețate să fi pierdut cătuși de puțin din surâsul acela mistic, rece și enigmatic.

Spăimântătoare și fatala lege a prefacerii!...

Vrând să ne amintim icoana unui mort de mult, scump odinioară, înălțăm adese ori în cuget o vedenie străină, și cu cât întârziem mai mult în viață, cu atât îl recunoaștem mai puțin, în slaba noastră aducere aminte, pe cei ce sunt dincolo de bine și de rău. Dacă ne lipsește un portret sau o fotografie, suntem siliți să împlinim cu fantezia noastră trăsăturile nedeslușite ale icoanei evocate.

Un prieten sau o rudă a plecat departe.

Dar iată-l că se reîntoarce după ani mulți. Deși în acest răstimp slovele au adus vești și-au purtat solii de dragoste între cei despărțiți, ființele însă au trăit și s'au schimbat.

Recunoașterea e anevoie.

Se înalță unui om de seamă o statuă. Dalta sculptorului n'a fost fericită. Nu prea seamănă marmora cu cel viu. Mai târziu însă, când cel astăzi în viață nu va mai fi, când oamenii vor fi alții, după cum vor fi și vremile, atunci, — ciudat! — nu va mai semăna viețuitorul de acum cu eterna marmoră... căci tot îl vor cunoaște așa cum ni l'a înfățișat opera cioplitorului și nu cum a fost el într-adevăr...

Stampele fotografice ne dau, fără multă siguranță, portretul lui Shakespeare. Noi îl privim îndelung, îl reținem în minte, și, când pe scenă, în cortegiul de lumină bogate ale rampei, Romeo își cântă versurile de dragoste eternă, noi ne amintim o clipă imaginația genialului dramaturg. — Îndoelnica stampă fotografică, — și în gândul nostru o împedătim cu nișbul adorăției.

Poate că adevăratul Shakespeare rămâne străin de prinusul nostru, — și în locul lui, cine știe ce neguțător de vite de pe țârmurile Tamișei veacului al XVI, nu primește pe nedrept un omagiu de care nu-i vrednic și pe care nu l-ar pricepe.

Dacă însăși imaginile celor vii sunt atât de îndoelnice, pentru ce oare aș tăgădai adevărul icoanei triste pe care o port nedespărțit în suflet?... De îndată ce viețuește în mine, în cugetarea mea, în cadrul amintirilor mele, nu mai rămâne îndoială că ea a trăit cândva, trăește poate, înecat de umbră pământeană sau înconjurată de lumină veșnică...

Nu se poate născocire a miștii care să nu aibă o realitate, fie chiar și o realitate fantastică.

Poate imaginea misterioasă ce-o port în suflet, să nu fie de cât o contopire a tuturor ființelor cunoscute în viață, să nu fie de cât veșmântul colorat al idealului meu de femeie, întruparea dorințelor mele de totdeauna...

Nu știu. Știu atât că femeia albă care doarme în letargie neîntrupată în sieriul sufletului meu, trăește pentru mine mai mult de cât cei vii: e mai dragă, mai scumpă și mai adorată de cât toate...

Adeseori, când ruga adorării o face să înțeleagă cât sufăr, reînvie, ia întrupare, și ridicându-se ca un nor alb, plutește vie și armonioasă. Câte odată, se coboară lângă mine, în patul meu înfrigorat; o aud cum

vorbește, — mă mângâie, și cu privirea ei rece mă desmiardă.

Atunci e vie și gânditoare, și realitatea ei fantastică întrece cea mai crâncenă realitate a vieții de acum...

Mi-e atât de prietenoasă și de sufletu-mi atât de aproape, în cât o strig pe nume, șoptindu-i rugător:

— „O, Claria, Claria!... misterioasa mea fecioară, lumina, durerea și desnădejdea mea!...”

De ce o chem astfel, nu știu; dar mie mie drag acest nume, și ea surâde blând când îl rostesc.

Priviți-o!

Iată, se ivește albă și rece, în veșmântu-i tot atât de albă, luminos și eteric. Poartă togă română, ou agrafă în semn cabalistic, iar pieptănătura plelelor întunecate îi atârână bogat pe grunazii rotunzi și reci ca marmora.

Ochii, ca mărgăritare negre, amintesc în chip ciudat nemărginitul mării, iar gura misterioasă și tragică, zâmbeste rar, pătrunzător și fatal, ca o fereastră de abis.

— „O Claria, femeie albă, cu zâmbetul straniu, o tu, cea mai fermecătoare de cât vrăjile indice și misterioasă ca însăși creațiunea, — spune-mi cine ești, de unde vii, care-i rostul ființei tale luminoase și de unde izvorăște lumina sufletului tău?”

— „Nu întreba Sunt aceia pe care nu o cunoști, fiindcă sunt însăși taina ta. Ată numai că umbra mea hotărăște al tău destin, și că mă vei cunoaște abia atunci, când vei rămânea fără umbră. Caută-mă pretutindea: nu-ți frânge mâinile și nu-ți sfășia veșmintele de durere, când nu mă vei găsi... Surâsul meu îți va lumina veșnic calea, căci eu sunt Claria — femeia albă — Claria, așa cum mi-e dragă să mă numești, cu toate că numele meu e...”

Concertul societății „Carmen”

D. Chiriac

Societatea corală Carmen a avut prilejul să se distingă încă odată la ultimul concert ce a dat Vineri seară la Ateneu.

În programul bogat figurau bucăți de A. Castaldi, R. Schumann, I. Domide, I. Vidu etc.

Concertul a fost dat cu concursul orchestrei ministerului instrucției.

Corurile au fost admirabile.

D-nele Elena Locusteanu, Ana Veliceu, Eufra. Popescu, precum și d. G. Folescu au cântat solo smulgând călduroase aplauze.

Societatea corală Carmen condusă cu o deosebită pricepere de d. Kiriac, propășește din ce în ce și aduce servicii reale în ce privește dezvoltarea simțului muzical la noi.

Sala era arhiplină de un public select.

UN POPĂ

de D. IOV.

Un prieten îmi dădu într-o seară fătălnire la un restaurant din Belvedere. Cum vremea era cam aspră și norii cenuși amenințau a ploaie, renunțai la gândul de a face o plimbare până la Palat și intrai pe la șapte în hirt, ocupând o masă, în fund, lângă bucătărie.

Era încă devreme și mușterii puțin. Chelnerii treceau agale, cu șervetele pe umeri, printre cele două șiruri de mese acoperite cu fese albe ca vata. Uneori s'auzea: ciorbă de potroace!.. Două ouă, mol' să fie!.. Iudată!..

Lângă ușă, pe-o estradă, orchestra. Un țigan cu plete crețe ieșea în fața celor cinci tovarăși cântând cu patimă din vioară. Notele pluteau în sala lungă, duioase, tremurătoare.

Plângeau strunțele și când abia se auzea coarda subțire cu un țipăt înădușit, tambalul picura sunete de argint.

Cum nu aveam ce face, cercetai sala și pe puținii clienți. M'am oprit stăreitor cu privirea la masa din fața mea unde mânca un popă. În început nu l-am văzut clișai, că-și rezemase capul în podul mâinii stângi, iar mâneca anteriorului îi acoperea fața. Isprăvisc un fel de mâncare și când a comandat „puț cu legume” a ridicat capul, întinzând mâna să ia lista de bucate.

N'am văzut în viața mea un om mai slab ca acest preot. După cum sta îndoit pe scaun și-avea picioarele întinse până aproape de masa vecină, am bănuț că trebuie să fie foarte mult. Să fi avut 35 de ani. Fața pământie, înclisă, cu lutul galbăn, dând obrazilor, subți înăuntru, aspect de om atacat. Sub niște sprincene pleoștite și stufoase, două găuri înfinit de adânci, a căror culoare n'am putut-o hotărî. Eu cred că nici preotensă lui, de-o fi având, nu-i sigură ce culoare au ochii îngropați sub fruntea creasă, în semi-umbra sprincenilor mari.

Mâncarea comandată sosi și ne-aerosentul încapu să infulece c'o poțtă de flămând de trei zile. Mânca și cu ochii pe listă în alegerea unui alt fel. Lângă farfuria încărcată pentru a doua oară cu pâine, aștepta, să fie desertată, o halbă băută pe jumătate, iar alături o sticlă cu vin în care mai rămăsese ca un pabar.

Urmăream cu băgare de seamă mișcările preotului-târ și urzeam fel de fel de presupunerii. Poate c'o fi eșit astăzi din spital!.. poate să fie bolnav de-I așa slab!.. poate că n'are poțtă de mâncare!..

Un om sănătos nu putea fi. Cine știe, sârmanul, poate n'are parohie și e sărac lipit pământului și mă-năuca odată pe zi!..

Sau l-o fi murit cineva și grozava durere îl chinuște, îl usucă pe picioare și-l sapă, zi cu zi, mormântul venicei odihne! Cine știe!..

Mila covârși curiozitatea. Nu l mai priveam decât ca pe-un om deosebit, straniu. Mă înduiosam privindul cum aducea bărbia corojită în formă de U, când molția și cum i se strângeau obrazii, lizând parvă să se lipească unul de altul.

Parintele sorbi halba și cu mâna făcută câns își șterse barba cărămizie. Aplecă capul amenințător deasupra listei și bătu, cu vârful cuțitului, în boza farfuriei.

Chelnerul sosi. — „Friptură de miel la tavă, salată bulgărească și un țapă.” Până să vie comanda, părintele bău și restul de vin, nedeslipind ochii de pe listă.

Acum mă hotărâsem să nu-l mai slăbesc din cli. Nu mai auzeam orchestra, nu mai vedeam cine in-

1) Din volumul „In luna Trăneșului”.

Vederi din Ierusalim

Poarta Lacrimilor

Veniți de luați lumină!...

*Voi, ce prin viață treceți cu suflet pururi trist
Și ați ureat Calvarul durerilor sublime,
Voi, care ați plâns în taină să nu că știe nime,
Veniți de luați lumină din sufletul lui Crist!*

*Voi, ce-ați privit cu teamă la steaua fără apus
Ce a prăbusit Olimpul cu lumca i picătoare
Și-ați înălțat în inimă a dragostei altare,
Veniți de luați lumină din stăca lui Isus!..*

*Voi, ce-ați ertat păcatul femeilor ce cad
Precum olivioară profetul mântuirii
Iertă Samaritencă greșelile iubirii,
Veniți de luați flori albe din cel mai sfânt răsăd!*

*Veniți de luați lumină voi, sușlete de artist,
Ce-ați tălmăcit enigma țărilor albastre
Și vizitări o viață ați rătăcit prin astre
In goana după visul simbolizat de Crist!*

*Voi, robii-atător patimă ce v'ați crecat în raiu
Din călă mbrățișare de-o clipă a plăcerii,
Veniți de luați lumină din soarele noierii
Și voi spre care Domnul coboară al păcii graiu!*

*E-abita strălucire în zările de sus!
Ard candelă pe cernil sublim al primăverii,
Pământul însuși pare un vis al mângâierii
Ce se destramă tainic din slava lui Isus.*

*Voi, alintatii ai soartei și voi cu suflet trist,
Crestini pe care astăzi simbolul suferinței
Văduna laolaltă prin vrăjile credinței,
Veniți de luați lumină din sufletul lui Crist!..*

1913.

Leontin Hiescu

tră și cine ese, nu vedeam de cât cadavru vecin, umbra unui presupus om în viață.

Friptura de miel rumenă și grasă, cu mirosul păturzător, îi dilată nările, iar sprincenile încețindu-se, înegri un accent circumflex deasupra rădăchii nasului. Tăia doi ardei în sabala preparată cu cartofi, masline și pătlăgele roșii, mes-

teck bine, stropi cu untdeleană din belșug și.. se puse pe lucru. După ce a isprăvit friptura, pe nerăsuștite bău berea și cu ochii cercetători pe listă.

Îmi vinez să și răd, să și mă bat peste gură. Il căiam pe bietul popă și nu știam ce deslegatu să afli slăbiciunii lui, că poțtă de mâncare avea, slavă Domnului!

Pe la șapte jumătate prietenul meu veni și cum aveam multe de vorbit cu el, lăsaș în părăsire pentru câțva timp pe vecinul meu necunoscut. Comandasem și noi mâncare și așteptam nerăbdători, mai ales eu care, privind pe vecin, îmi crescuse poita și foamea. După ce-am mai isprăvit din cele ce ne-aveam de spus, arăt prietenului meu pe popă.

— Săracul! da' slab îl... îi eună coliva în popt!..

— Da, răspund eu, bietul om, n'are poțtă de mâncare!..

— Trebuie să fie bolnav, nu se poate, nu-l vezi? Parcă-i o stafie!..

Popa mânca macaroane acuma. Și-avea pe masă, lângă farfuria, și câteva mere roșii ca un obraz defată căreia îi spur un cavânt cu două înțeleșuri.

Și eu și prietenul îl priveam acum. A curățat un măr, a bătu un gât din de bere și-a comandat ce cafea mare, cu rom. A șos lăcheră, făcu o țigară subțire cât degetul cel mare și mai curăț un măr.

Noi isprăvisem masa dar nu ne înduram să plecăm. Așteptam să plece popa întâi, să vedem ce are de plăt.

Sorbind tacticos din cafeana curățită până la noi mirosul de rom, ridică privirea de pe listă și întoarse loala pe dos.

Acosta era semnul că a isprăvit cu stomahul. Mai înădușe un țap. Am văzut cum l-a luat, s'a aplecat puțin și-a muștit cu mâinile un știr ce, pe sub masă.

Pe urmă strigă încet: Plata! Stăpâna birului sosi, lătoarășul de chelner. Am tras cu urechea țerurile de bucate ce le-a mâncat bietul popă și le-am însemnat pe tergișina zăcutului, așa, după cum le dădă chelnerul:

*Doză lăci mări,
Doză ouă de rață,
Ciobă de crap,
Șalau rasol,
Puț cu legume,
Miel cu stuțat
Friptură de miel în tava,
Salată bulgărească,
Macaroane,
Lapte cu orez,
O halbă, doi țap,
O jumate negru,
Patru mere și
O cafea mare, cu rom.*

Birulaș făcu socoteala. Popa se sculă în picioare, desfăcu amărul, scoase un portofel umșuros și plăti. Apoi făcu semna băiatului și chelnerul ridică de sub masă o legătură, care, după felul cum o ținea în mână, trebuia să fi fost destul de groa.

Lam urmărit pe popă până ce-a eșit pe ușă și desmetindur-ma din urmărea ce mă emprinsc, întreb pe prietenul meu: „Ai văzut?”

— Strășnic!.. N'a avut săracul, poțtă de mâncare!.. Unde s'o fi ducând oare și ce-o fi având în beațură?”

Dar chelnerul, ca și cum pe el l-ar fi întrebat, răspunde: „Se duc la Slatina!.. Și.. și-a luat mâncare pe drum!..”

NOAPTEA NVIEREI

*Răsună căntecul de clopot
In turnul gârbov dintre ulmi,
Și glasul magie umple valul
Și se destramă după valul.*

*De freacă, tuncile vibrează;
Și către umbra de grădini,
Dinspre biserică se îndreaptă
Pe cale, roșuri de lumină!..*

*Văzduhu n'areg maripal-e
De vraja șfioțelor cântări:
Le ngână sălcile triste,
Și codrii culmilor străjeri.*

G. Tutoveanu

Crucea de pe muntele Golgotha

Din cartea de aur a Monumentului Independenței din Craiova

RĂZBOIUL INDEPENDENȚEI

În Vinerea Paștilor gândul creștinilor se îndreaptă spre patimile grozave ale Mântuitorului, de oarece aceste, dintre toate evenimentele din viața lui Isus Christos au făcut asupra fiecărui creștin, încă din copilărie cea mai puternică impresiune.

Crucea pe care Isus Christos și-a dat viața pentru mântuirea omenirei, a devenit cel mai sfânt semn pentru creștinătate.

După cum la nașterea lui Isus a apărut pe cer o nouă și strălucitoare stea și și-a început cursul, astfel după evanghelie, și natura a luat partea și de doliu la moartea Mântuitorului; soarele și luna s-au acoperit de întuneric între ora 6 și 9.

Ca izvor al victoriei se arată Mântuitorul pe cruce în mod simbolic, din coasta sa după lovitura de lance a lui Longinius, curge sfântul său sânge. După o tradiție pioasă Iosif din Arimathia, îl scurse într'un vas.

Un înțeles frumos și profund zace în chipul celor trei grupuri de oameni, cari înconjură crucea Fiului lui Dumnezeu pe muntele Golgotha. Primul grup constă din rudenile, ucenicii și femeile sfinte, cari jolesc pe Mântuitorul și înăestrul lor. Al doilea grup este compus din cărturari și farisei cari olibi la faptul că Dumnezeu le-a trimis pe Messia cel mult dorit și vestit de proroci. Ei au condus la moartea pe cruce și pe lângă aceea și-au bătut joc de el. Al treilea grup este însă garda romană. Indiferenți, asculțând numai de ordinele comandantului lor, înconjoară soldații romani crucea, ca și la ori care execuție de mai înainte. Și cu toate acestea comandantul lor văzând agonia lui Isus fu atât de emoționat încât, nu se putu reține ca să nu mărturisescă: „Întădăvăr acesta a fost fiul lui Dumnezeu!”

Grupul din urmă reprezintă în același timp pe acea mare parte a omenirii la care apostolii după moartea Mântuitorului au dus binecuvântarea evangheliei.

Până în zilele noastre crucea s-a păstrat ca semn de binecuvântare în întreaga biserică creștină. Creștinul ortodox își face cruce, împreunând trei degete de la mâna dreaptă și ridicând mâna la frunte, la dreapta, la stânga și la piept, ca semn al Sf. Treimi.

Creștinul catolic își ridică degetul mic, arătător și cu cel mijloc închide celelalte două degete și face semnul crucei de la stânga la dreapta. La protestanți semnul crucei îl face din când în când preotul la oficierea serviciului divin.

Chinurile pe care le-a îndurat Mântuitorul, după procedura dreptului penal roman, nu erau mai puțin grozave ca răstignirea.

După obicei lictorul ordona: Legați-l de stâlp! Legați-l mâinele! și apoi se preda călăului, care după ce executa porunca îl bătea cu nucele. Afară de aceea soldații romani îi puseră, ca batjocură pe capul lui Isus o coroană de spinii, zicându-i: Bucură-te împărate al Iudeilor!

Cea mai mare rușine la răstignire era ca să se refuze celui executat cinstea unei înmormântări. Dară cu toate acestea Pilat din Pont ordonă ca să se dea lui Iosif din Arimathia, corpul lui Isus, el fiind în seamă legea evreiască, care în cartea V a lui Moise capit. 21 versurile 22 și 23, poruncește „Dacă cineva a săvârșit un păcat, care este vrednic de moarte, și va fi omărat pe cruce, atunci corpul lui nu trebuie să stea pe lemn în timpul nopții ci să fie înmormântat încă în aceeași zi”.

C. Scurtu

TAKE IONESCU

Gloria războiului dela 1877 este cu atât mai mare cu cât România nu a atârnat după foloase materiale. Neutrărnarea o aveam de fapt, iar mărire teritorială nu a urmat și nu a obținut, aici schimbul necerut nu-i poate fi pus la socoteală. Puritat a acestor glorie stăpânește încă evenimentele și da României dreptate, scutul cel mai resistant, în revendicările ei de azi. Niciodată din istorie nu se va putea șterge pagina eroică dela Plevna, și acea pagină

a pus temelie unei stări de lucruri din Orientul European. Dar Plevna a fost anunțată de prima tragere de tun din Calafat, și de această primă tragere de tun se leagă pentru vecie numele lui Carol I.

Om de Stat, iar nu numai soldat, El va rămâne pentru urmași croul înțelept și prevăzător și istoria ne spune că numai acest fel de eroi sunt de folos neamurilor lor.

Take Ionescu

București, 11 Februarie 1913.

ZELII DORNI...

(După HEINE)

*Inveliți în nouă negri
Zeii dorm în pace bună.
Sforăind i-aud... și vajnic
Se destănușe furtună,*

*Ce frământă, stă să sfarme
Biata navă ce se zbate,
Cine să nfrâneze vântul,
Valurile zbuciumate!*

*Bubuind trosnește vasul,
Parcă urlă 'n juru-mi teii,
Și 'n mantaua mea mă 'nvă'u
Ca să dorm și eu, ca zeii.*

Adr. Sulcină.

CONVORBIRI ASTRONOMICĂ

De pe terasă

Într'o seară cu totul seună, când Luna trecută puțin de primul pătrar, se afla pe la mijlocul drumului ei, când razele ei întunecoase strălucirea stelelor mărunte, făcând însă să reiasă și mai bine strălucirea celor de mărimea întâi ca Arcturus, Canella, Pollux, Regulus, Spica, Vega... ne aflam vre-o 50 de inși pe terasa observatorului „Amiral Urseanu”. Era un amestec ciudat de persoane în vârstă și de tineri, și toți aveam privirile îndreptate spre mărețele diamante ale bolțel ceresti. Tocmai făcusem cu toți o călătorie ideală până aproape de suprafața lunară, privind-o prin ocularul lunetei din cupolă.

Și acum, cu sufletele, rătăceam prin nemărginit, purtați de razele divinelor soare-stele ce populează

mensitatea. De obicei mulțimea turbulentă și ajunge un grup de câteva zeci de persoane, ca să se audă cel puțin un zgomot surd. Dacă astădată nu se auzea nici cel mai mic zgomot. Pentru prima oară, un număr atât de mare de Bucureșteni, de locuitori ai acestui mare oraș zgomotos, vedea cerul în toată mărețea imensității și a tăcerii lui împănătoare.

Încel-încel, toți deosebeau formele curioase ale constelațiilor, meandrelor formate din nenumărate stele strălucitoare, contemplate de omenirea ce trăia acum 5-6000 de ani înainte și care va fi contemplată și de omenirea ce va trăi peste 5-6000 de ani de acum înainte. Sunt tot aceleași stele cari au văzut nașterea pământului ca un enorm ghemotoc de foc, ca o stea dacă îl priveai de la depărtări colosale, au privit apoi transformările ce le-a suferit pământul, răcirea lui, apariția primilor oameni, stăruința lor de a rupe voalul întunericului, de a putea să-și dea socoteală de aceea ce-i înconjoară și în același timp, stelele au fost martore ale groznicelor vărsări de sânge numite războaie, jocuri de copii ce sunt încă prea sburdalnice, cari nu au reușit să capete încă brevetul cuminenției.

Vega, strălucitoarea stea albă, încă spre orizontul nord-est, răzbișceța orizontului, ea, viitoarea noastră stea polară! Și de sigur, când peste zeci de mii de ani nordul va fi indicat de strălucitoarele ei raze, bolta cerească părănd că se învârteste în jurul immaculatului ei alb, omenirea va fi ajuns de mult la apogeul ei.

Și timpul se va scurge mereu. Cerul cel mare se va fi deformat, stelele ce-l compun se vor fi îndepărtat, cinci de-o parte, două de alta, marcate de un destin ce nu-l cunoaștem. Atunci omenirea viitoare își va aduce aminte, va cerceta și va găsi în imense în-folii, că schimbarea aceasta fusese prevestită cu zeci de mii de ani mai înainte, de cei antici, de noi cei de acum.

În închipuirea lor, reînviind trecutul, ne vor vedea contemplând cerul cu emoție și-și vor zice poate, că dacă iubeam cerul, apoi de sigur nu eram o rasă de sălbatică, de ignoranți. Știința lor se va întemelia pe știința noastră.

Din marile temple închinare studiului astrelor, miș de lunete vor fi îndreptate spre cer, de pe miș de terase, omenirea va contempla cerul, singurul demn de admirație, singurul care merită să fi consacrat lui întreaga sa activitate.

Victor Anestin.

RIME VESELE

DIPLOMAT

*E pacea lumii-amenintată
Și orizontu 'ntunecat,
Când vezi mișcare 'n lumea toată
E bine să fi... diplomat.*

*Cum vezi, politica externă
Mă pasionează vâinic, foc
De-acea liniștea internă,
Eu mi-o asigur cu'n medoc.*

*Eu știu că viața-i tristă, scurtă...
Și-mi am filozofia mea:
Când ești flămând, ciorba de burta
E un antreu la tustamă.*

*Balkanii se încecă 'n sânge,
Imperiul otoman și el
S'a dus... E-un foc ce nu se stinge
Cu șapte-opt spiritori de-otonel.*

*Cu pacea faci și capu 'n zecce
Mediatorii cum or crea,
O-astept... englez, cu sânge rece
Și cu muscula... la șosea.*

Moș Surciea

In foc cu turcii

Kirkilisse—Lule-Burgas—Cantalea.

— Urmare —

Luni, 21 Oct. — Mă scol la 4.30. Plouă mare cu găleata. Ce va fi?

În această desordine, e cu neputință de a pune mâna pe trăsura mea. În fine, sosește la 7. Am ordin de a mă prezenta comandantului de la Baba-Eski, care îmi va da cal. Cartierul general încăleacă odată cu mine și se îndreaptă, deasemenea spre Baba-Eski.

Pe drum putusem să determin în modul următor situația armatei. Divizia de cavalerie continuă să dea informații precise asupra inamicului. Se semnalau marșul unor slabe forțe bulgărești între Malaza—Devletli—Aghatch. Altele se dirijau spre sud, venind de la Karapona și înaintând spre Csmeken, o a treia coloană, în fine trecând prin Baysal, tindează deasemenea spre Sud. Diviziile bulgare sunt formate din câte trei brigade, fiecare brigadă având câte opt batalioane.

Din partea noastră, corpurile de armată ocupă azi următoarele locuri:

Corpul 3, Mahmud Muhtar Pașa, la Kirkilise; cuprinzând diviziile 7, 8 și 9 întărite cu câte-va batalioane de redifi. Divizia a 7-a, Hilmi Bey, e compusă mai ales din trupe active, numai cu câteva batalioane de redifi.

Divizia 9-a Hassan Izzet Pașa și a 8-a, colonel Schki Bey, sunt aproape pe de-a-ntregul compuse din redifi. Această dispoziție nu este criticată, mai ales în ce privește aripa dreaptă, care e cea mai expusă.

Celelalte corpuri sunt constituite cum am arătat, s'a restrâns frontul și trupele sunt mai concentrate.

Călătoria mea nu este ușoară, podurile cari trec numeroasele cursuri de apă nu sunt încă terminate complet. E nepermis ca, pe un drum de o așa mare importanță, podurile să nu aibă încă tablere.

Soldații îmi dau o mână de ajutor. În fine, încăleacă un cal din escorta mea. Îmi iau concediu de la statul major al corpului 4 la Kub unde urmează să se oprească. La 1.15 sosec la Baba-Eski.

Tranziturile nu mai circulă la Kirkilise, drumul fiind minat din cauza infiltrațiilor datorite ploilor. Întâlnesc pe generalul Hakli pașa. Vorbește bine francezește, se interesează de mine și-mi spune că divizia de cavalerie trebuie să fie la Kavakli, spre Sud de Kirkilise. Aceasta îmi pare puțin probabil, căci în modul acesta ar fi totmai în mijlocul corpului 11. Generalul se duce el însuși pe acest punct spre a lua comanda trupelor, pe cari încă nu le-a văzut. Călătorim în două căruțe. Drumul e bun.

Trecem parcurile și convoiturile diviziei 5. După cât văd, nu-mi fac o idee bună de redifi: nici o disciplină, echipament insuficient, nici o instrucție, ofițeri răi. Trupele în marș seamănă cu o migrație de popoare. Numai artileria îmi face bună impresie.

Automobilul lui Abdullah Pașa ne întrece la rândul său. Profităm de drumul ce ne deschide prin mulțime și, în fine, la 8 seara, sosesc la Kirkilise. Hakli pașa m'a părăsit la Kavakli.

Cant pretutindenți pt Abdulah Pașa. Îi expun situația mea și-i arăt că mi-a fost cu neputință să-mi găsească divizia de cavalerie.

Deși udat până la osse, sunt invitat la masă de Muhtar.

Divizia de cavalerie a fost trimisă la stânga armatei, în direcția Adrianopolului, adică totmai de unde venim eu.

Se așteaptă în curând ciocnirea decisivă. Voi rămâne deci în statul major al lui Muhtar, care binevo-

este să-mi primească în mod foarte afabil.

Mă instalez provizoriu, spre a petrece noaptea, într'un birou.

Abdullah pașa rămâne la Kirkilise.

Muhtar pașa are ordinul de a-și înainta dreapta în scop de a acoperi pe bulgari ale căror intenții nu sunt încă bine limpezite. Va trebui să ținem bine piept, căci, incontestabil, pericolul va fi pe dreapta noastră în caz de insucces. Linia noastră de retragere ar fi amenințată.

Spiritul de domnește în cartierul general al corpului 3 îmi pare bun. Statul major număra pe Zia Bey ca șef, Abdul Reuf și Ribad, șefi de jor, Refik Bey, ofițer de stat major, Refiy Bey, ofițer însărcinat cu informațiile, Tahir Bey, ajutor, Nazim Bey, ofițer de ordonanță.

Marti 22 Oct. — Vin să mă despart în mod brutal la ora 6, căci trebuie să plecăm imediat. Mi se dă un cal mic cenușiu. Muhtar Pașa încăleacă un cal superb. Timpul e splendid!

În momentul plecării sosește veștea că Varna a fost luată de flota turcească și că se vor debarca trupe. Știrea mi se pare neverosimilă, totuși ea stârnește un mare entuziasm. Moralul pare excelent.

De la Adrianopol sosesc știri bune culesse de brigada de cavalerie a lui Ibrahim pașa.

În cursul nopții, corpul 3 a primit ordinul de a înainta spre Erikler-Petra și a ataca pe inamicul semnalat în această direcție. Divizia 7-a, formând dreapta, fusese întărită și se îndrepta spre Erikler. O a doua coloană — aceea cu care mergem — se îndreptează prin fortul Kirkilise spre Petra-Eski-Potos. Ea cuprinde divizia 8-a. Ceva mai la sud divizia 9-a.

Această ofensivă fusese prescrisă de Abdullah pașa în persoană, de și Mahmud Muhtar Pașa îl prevenise că starea trupelor nu permiteau încă de a trece la ofensivă. El începuse să organizeze în mod serios o bună poziție în jurul localității Kirkilise, și avea de gând să aștepte acolo pe inamic, până ce toate diviziile sale, bine constituite, ar fi ajuns la aceeași înălțime. Numai cu părere de rău generalul a executat ordinul de a merge înainte.

Planul generalului șef era de a lăsa pe inamic să înainteze destul de departe spre Sud, și apoi al respinge spre Adrianopol, sub presiunea acoperitoare a corpului 3 întărit, ieșind de la nord-est.

Generalul inspectă în treacăt pozițiile studiate în apropiere de fort și cari trebuiau, în prima sa idee, să servească a opri pe dușman. Fortul este vechiu, dar poziția e bine aleasă și tranșeele bine stabilite.

Trupele traversează Kirkilise pe la orele 8. Mai la sud, altele ajung la Raklika. Ne îndreptăm spre coloana din stânga.

Pretutindeu, prezența Pașii animează trupele cari îl salută călduros. El intervine în persoană ori unde constată o dezordine. N'am bună părere de aceste bande de redifi cari nu auată nici un semn de organizație. Oamenii sunt oșosiți și imfometată, nu e nici un dispozitiv de siguranță. Nu există aci nici o repartiție de arme. Ofițerii, în mare parte amployați, n'au nici o autoritate.

Ajungem prin câmpul pe drumul Erikler. Terenul e accidentat, tăiat de prăpăstii și adesea stâncos.

Nu avem încă informații precise asupra inamicului. Coloana din dreapta are aproape două ceasuri de întârziere, cea din stânga de trei ceasuri ordinul fiindu-i comunicat

cu întârziere. Ne oprim în apropiere de o moară.

Pe la 11 și un sfert se aude câteva tunuri pe dreapta. Era ora 11.45 când ajungem pe înălțimile de la Petra.

Pe la amiază sosește știrea că infanteria inamică, evaluată la 2000 oameni, se găsește la Karaniza, la nord-vest de Eski-Potos. Ordinul de atac se dă la 12.10. Divizia din stânga trebuie să se strângă spre a 8-a și să rămână în legătură cu ea.

Priveștea ce se desfășoară e magnifică. De la 11.10 dimineața se aude canonada pe stânga, corpul I trebuie să fie angajat.

Un imens incendiu se distinge în direcția Adrianopolului. În același timp, lupta de artilerie pare a se angaja pe dreapta.

Situația pare a deveni serioasă. Trupele se îngrămădesc în dosul colinei sud-est de Eski-Potos. Artileria se pune în baterie. Nicăieri nu pot să remarc vre-o inițiativă din partea șefilor subordonați. Generalul șef trebuie să se multiplice și să lucreze pretutindenți în persoană.

Redifi înaintoază ca la plimbare. Măști rămân înapoi. Impresia generală e rea.

Nimic însă asupra inamicului. Din toate părțile se aude o canonadă încoadă. Dar, deodată, izbucnesc violente baterii noastre care au deschis focul asupra inamicului. Perderile noastre sunt mici. Se vede că artileria și-a atins scopul, se văd bombe explodând pe pozițiile bulgare.

Lupta de artilerie încetează la 3.40. Pașa a dat dovă de un calm perfect. Curajul său se apropie de temeritate. Nu este rolul generalului șef de a dirija regimentele sau batalioanele și, totuși dacă nu l'ar fi făcut, niciodată trupele n'ar fi apucat lamplasamentele convenabile.

Batalioanele conțineau din cincii o parte trupe active, două părți redifi și două redifi.

3 ore și 50. — Un foc violent de împuscături se aude pe stânga noastră. E divizia 9-a și aceea a prințului Aziz care se angajează de aproape.

La 4 și 8 minute apare un regiment de cavalerie care trebuie să formeze cavaleria noastră divizionară. S'a dat ordin de a se constitui o linie de legătură cu divizia 7-a și generalul detașează trei recunoașteri de ofițeri. Legătura va fi astfel asigurată cu corpul I. Cavaleria are bun aspect, caii se arătau bine dressați.

Infanteria bulgară nu pare a voi să se lase înhățată, ea caută să se strecoare între noi și divizia 7-a. Dar este oare o altă coloană mai la nord?

Divizia 7-a primește ordinul de a se apropia în ziua de 23 de diviziile 8 și 9.

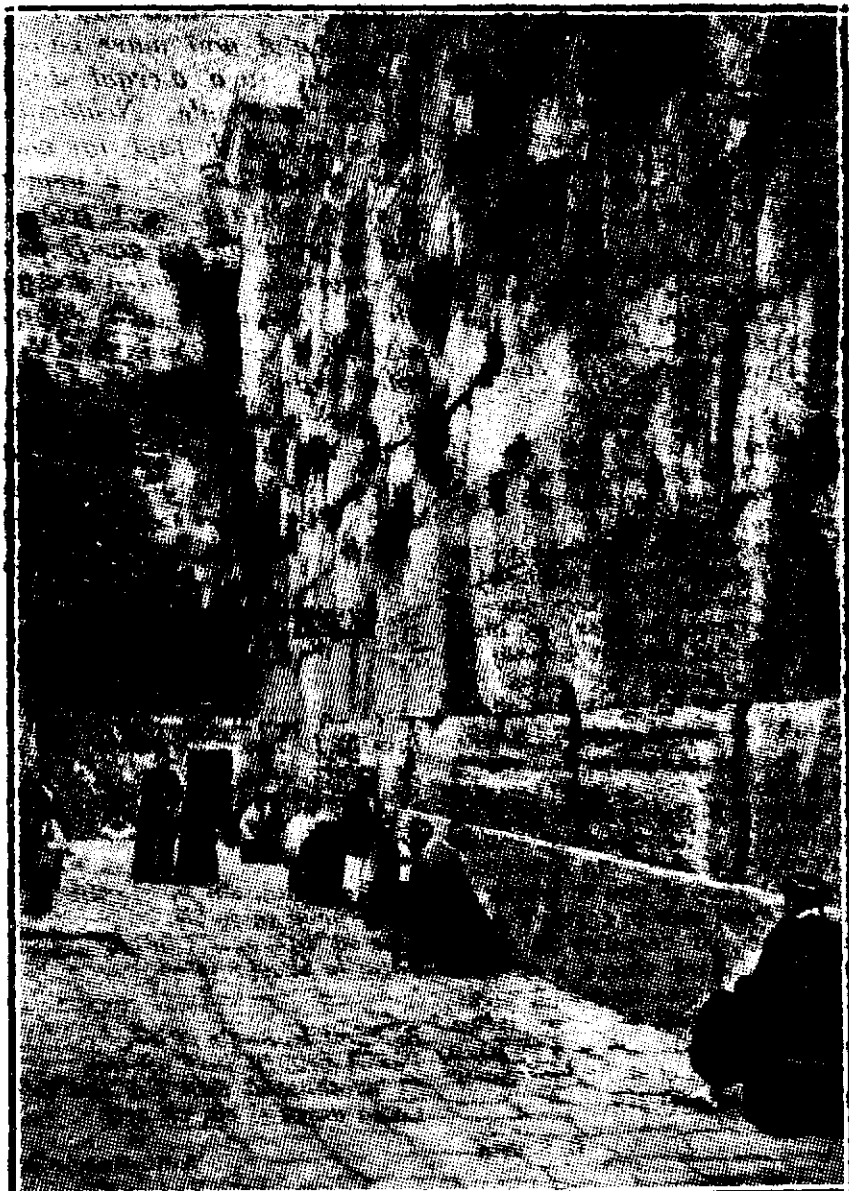
Lupta tronează; pe la 5.15 artileria tace.

Așteptăm să fie atacați în ziua de 24 pe dreapta noastră de forțe importante. În consecință, pașaua dă ordin la orele 5.10 ca să meargă a doua zi înainte. Divizia va primi întăriri.

Sicotim să ne asigurăm ocuparea poziției de azi cu forța slabă, pe când restul va fi la dispoziția generalului. Bivoacăm pe loc. Cartierul general se instalează într'o mizerabilă colibă la Petra. Afară de câteva ouă și puțină pâine nu mai e nimic de mâncare. La întoarcere, generalul dă instrucții pentru aducerea tunurilor regimentare, dar totul e așa de desfundat în cât nu vor putea sosi Dornim până la 5.

{Va urma}.

Vederi din Ierusalim

Zidul rămas din vechiul templu al lui Solomon, unde evreii evlavioși vin să-și facă rugăciunile.

Tip din Ierusalim

SONET

Și iar să s'nflorească trandafirii
Trezii din somn de blânda primă-
vară

Un tainic „nu știu ce” te face iară
Părtaș la „ntr-o răsărire a firii.

Alunecând pe strunc de chitară
S'unde 'n crâng cum freacă zefirul,
De slavă înalt, un sun Dumnezesc
Voiosu păsărețelor fanfară.

În piept și 'n aer numai sărbătoare;
Se nasc întreaga popoare de gângăni
Sub sărutarea ruzelor de soare

Când primăvara dă așipi simțirii,
De ce te minerești par atât de străni
Fiorii tăi și totuși ai iubirii?

Ann M. Calreanu

EX-LIBRIS

Medalii și plăcheta de d. M. Theodorian-Carada.

Autorul acestui broșurii schițează portretele intelectuale și morale ale multor persoane de seamă din țara noastră, cea mai mare parte dintre ele, desigur, sînt din lumea celor vii. Mi se spune că d. Theodorian-Carada e un distins teologian catolic și că, alfel, sunt nenumărate fețele biograficești catolice pe cari d-să le descrie. Poate că nu e însă un teologian adevărat, un personaj în vîrjăbă cu omenirea cea plină de defecte, din contra, stilul plin de umor al d-lui Theodorian ar aduce mai mult cu stilul neglijent al ziaristului modern, la ceva mai mult, cu acela al ziaristului scăpat de orice prejudecii ale trecutului.

Nu mai sînt ocupat de scrierea d-lui Theodorian, ori câte defecte, sau cămăși ar fi avut, dacă d-să nu ar fi scris câteva rânduri în care încearcă să necinstească memoria unuia dintre cei mai de seamă bărbați, pe cari i-a avut țara noastră.

Se știe că Spiru C. Haret, ca ori ce personalitate ce se ridică de-asupra gloatei ignorante, a avut admiratori și trebuia să aibă și dușmani. Odată cu moartea sa, dușmanii au depus armele și la un loc cu admiratorii lui, au răsunat cavalereste, că viața ce Haret a făcut pentru țara aceasta, covârșește supărătoare ce le-a prilezit neprietenilor.

Scoala datorește aproape totul lui Haret, dar știința, cultura, educația noastră granice și datele sunt.

Ce știe însă d. Theodorian-Carada despre Haret? Nișie mai mult de cât ceia ce se putea vorbi prin cafenea, pe timpul când trăia Haret și când a-i critica activitatea. Însă numai a fi ignorant. D-sa face acest lucru după ce a murit Haret și aceasta nu mai are nici o scuză.

După ce lauzi cu atâta emfază activitatea arhiepiscopului Ignatie Paoli, după ce aduci elogii preoților și religiei catolice, ba până și lui Ioachim III, fostul patriarh al Constantinopolului, despre care singur spui că nu putea să mistuie pe Români, nu mai ai dreptul să vorbești despre un spirit luminat ca Haret. Însă încează să ai o spăimă înțoarcere îngustime de vederi, să fii un fanatic, ca acei călugări catolici din Evul Mediu, ca să vezi pe Haret numai ca un „armean”, nu „idiot”, dar „prost ca un matematician”, cu raționamentul „alterat de ambiție și răutate”.

D. Theodorian-Carada însă nu e mulțumit cu atât și-mi face impresia că în corpul d-sale s'a intrupat un închizitor din cei cari au ars pe Giordano Bruno și au persecutat pe Galileu. Cum era să priceapă cardinalii și popimea catolică frumoasele învățături ale acestor doi mari învățați? Istoria însă i-a condamnat și sutele și mii de călugări catolici, cari renunțaseră la judecata lor, pentru a se inclina orbeste în fața unor dogme strâmte și absurde, au rămas în întunericul în care pluteau.

D. Theodorian-Carada le învidiază soarta, când spune că „imortalizarea lui Haret, ar fi rușinea vremurilor noastre. Ca rușinea să nu atingă tot neamul, am scris cu tădere și din datorie pentru adevăr, rândurile de față”.

Laudele d-lui Theodorian „ar fi mălănit peste măsură” pe Haret și e o fericire că e insultat, căci altfel își va putea câștiga un nou titlu de glorie. Sunt mulți cari cred că Haret va rămâne în istoria neamului numai pentru faptul că a pus temelia învățământului nostru, dar trebuie să se mai știe, că știința și revendica, știința trece nepăsătoare printre stăramăturile templelor în cari d. Theodorian-Carada încează să mai revie lasme din zilele veacului.

Din fericire, părcușii d-sale o avere proprie, nimeni nu se va abate de ea, și va rămâne pentru neamul nostru, căci e o avere din monede false. E păcat însă că în veacul nostru luminat, și se păcătuiește peșape cari să mai blesteme morții, sub cuvânt că odinioară, cei vii le striveau, fără să știe, sub prestigiul minții lor luminate.

Victor Anestin.

Viața artistică și literară

IN ȚARĂ

Poetul Ludovic Baus pregătește un nou volum de versuri „Demetriadi” și un roman nou „Vampiri” care vor apărea în toamnă.

După sărbători se va deschide la Ateneu expoziția artistică a Salonului oficial.

Conducătorul revistei noastre, d. V. Mestugean a plecat într-o frumoasă excursiune în Egipt de unde ne va aduce, de sigur, impresii alese care vor îmbogăți revista cu noi schițe și filme de un puternic colorit artistic.

A apărut în volum „Visul lui Al”, admirabila feerie a poetului Mircea Demetriadi, jucată pe scena Teatrului Național din București.

În cele din urmă zile ale lunii viitoare se va deschide, pe ocazia primăvara a Academiei Române care va avea parte, la sfîrșitul lunii.

IN STRAINATATE

Concurile intelectuale din Paris sunt vădit impresionate de moartea editorului Honoré Champion, un om foarte simplu și foarte învățat în același timp.

Scriitorii francezi iau o parte vie la doilea familie Champion.

Se cunoaște că în civilizația Franța nu există marele proces dintre scriitor și editor și aceasta se explică într-o țară unde editorul îl se cere nu numai capitalul rulant dar și un capital intelectual, ca să priceapă valoarea operele ce editează și să le știe pretul după valoarea lor.

În Franța însă ar fi ridicol să se plătească traducerea lui „Faust” cu 100 de lei.

Catolicismul va sărbători în curând centenarul marelui poet catolic Ozanam.

Prietenii și admiratorii marelui compozitor Emanuel Charbrier vor comemora pe marele muzician printr-un monument, care va fi așezat într-un centru artistic al Parisului.

Ultimul număr din „Les Annales” publică admirabila „Poèmes d'Avril” de Hélène Picard, Maurice Maeterlinck, Fernand Hauser și Joseph Vassivière.

La „Petit Palais” din Paris s'a deschis expoziția de pictură a operele lui Duviel, un mare artist de pe vremea marelui Napoleon. Expoziția a stîrnit o vie admirație în cercurile artistice ale Parisului.

O pânză minunată e aceea care înfățișează pe Napoleon vizitînd atelierul pictorului David cum și tabloul încoronării lui Napoleon.

Marele sculptor Leon Fagel a murit în urma unui aneurism. Operele sala de căpetenie sunt „Hortensia Cîntînd”, „Poetul murind” și „Fecioruța Mărilor”.

Pierre Loti va ține la „Universitatea analelor” din Paris o conferință: „Mes amis les turcs”. Vor urma citiri din „Désenchantées”, maestrului roman oriental al conferințarului.

Este renumit in lume

Extra-platul Ceas de aur dublu american 18 carate, Anker-Remontour de buzunar, marca «Sirena» premiată mai multe ori și care se întoarce la 36 ore.

Numai ceasul acesta posedă renume elvețian. Nu se dăruiește de un ceas de aur de 100 lei. Pentru mers exact 5 ani garanție.

Una bucată lei 6,30, două bucați lei 11,80.

Mașă oferă și ceasuri de buzunar (Gloria de argint, cu lei 4,90). La fie-care ceas se dă un elegant lanț gratis. Fără rizie; se schimbă dacă nu place, sau se înapoiază banii. Triunite ramburs.

S. Kohane, | Uhrenexport KRAKAU SEBASTIANG, No. 151

INAINȚATI

romană despre: bună-cuviință, cliché, purtările frumoase, manierele elegante, arta de a se face c'nva plăcut în societate, scrisori de amor și cereri în căsătorie, limba și florile, felicitări pentru zilele onomastice, porții pentru delectat în societate, toate. Cea mai nouă ediție. Comenzile se fac prin poșta numai la noi trimițându-ne înainte prețul de lei 1,90 exact pe adresa: Agenției de publicitate literară PRESA, căsuța poștală 155, București. Aceasta ajunge. Nu se expediază cu ramburs.

Vă mai recomandăm asemenea cu stăruință a vă procura tot dela noi cartea de bucate cea mai nouă, mai practică, mai folositoare și în adevăr mai bună decât toate cărțile similare apărute până acum și care costă numai 2 lei. Conține 240 pagini și multe ilustrații, învățând pe ori-cine bucatăria română, franceză și nemțească (bucate, prăjituri, dulceturi, conserve, licoururi, siropuri, etc., etc. Prețul de doi lei pr. mand. post. se expediază exact pe adresa de mai sus și primiți cartea franco și recomandat. Toți din corpul ziarului acest anuți și postrati-l!

CATALOGUL GRATIS
Ceasornicaria franceză
București
136, Calea Rahovei 136

MARE
Inlesnire de plată
PIANINE NOU
DIN CELE MAI BUNE FABRICI
VINDE FĂRĂ NICI UN ACONT
In rate lunare a lei 40
Georg Degen, București
Alături de Cofetăria Capșa.

UN SECRET

de rețeta unei creme adevărat orientale păstrat în familie ne pune în plăcută poziție de a putea oferi cititorilor această anuți o cremă sublimă pentru albirea și înfrumusețarea tenului obrazului, a gâtului și a mâinilor. Toți cari au încercat-o ne asigură că face adevărate minuni; că, după înlocuirea chiar numai a unui singur borcan, dispar ca prin farmec orice pete, pișturi, bubule, scorjiri, roseții, etc., și că pielea crăpată sau oricât de pârăită sau încrețită, devine frumoasă, albă, admirabil de curată și catifelată, întrecând toate așteptările și cauzând cele mai în-bucurătoare surprize la tineri și bătrâni cari au suferit de necurățeniei, asprini, roseții și zăchiturile feței. Face plăcut cine nu încearcă spre a se convinge, nici dobândirea sau conservarea frumuseții și idealul omenirii întregi.

Un borcan suficient pentru 4-5 săptămâni Lei 8,75 plus 75 bani pentru ambalaj și transport franco în toată țara. Cererile însoțite negresit de cost exact adresa numai prin poșta exact adresa: Agenției de publicitate «Presa», București, Căsuța Poștei 155, Dep. I. Ramburs nu se admite.

Spiritism, Hipnotism

Magie, Fracmasonerie și orice științe oculte, pot fi învățate fără profesor sau școală specială. Cereți prospect ilustrat și gratuit la:

Biroul de Studii Psihice, Bănești

GRAFOLOGIA

sau tălmăcirea firei omenești după caracterul scrisului, a apărut și în trimete pentru un leu, prin mandat sau mărci poștale, franco oriunde. Prospect gratuit.

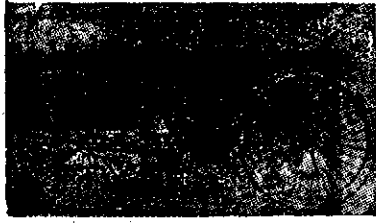
Biroul «Fara» București, str. Bănești 2 (Prin str. Speranței)

Ractama e sufletul comerțului

Mare Ocaziune din cauza desfacerei. GRABIȚI-VA!

SE VINDE LA MARELE BAZAR **E. A. PUCHER** București, Telef. 34/39 Bulev. Elisabeta 15

Biciclete, Gramofoane, Cinematografe, filme, articole electrice, sonerii, Mobile de bambus, palii, vâsărie, sticlărie, ștofe, pălării, articole pentru automobile, bastoane, parfumerie, articole de piele, lămpi și tot felul de galanterie.

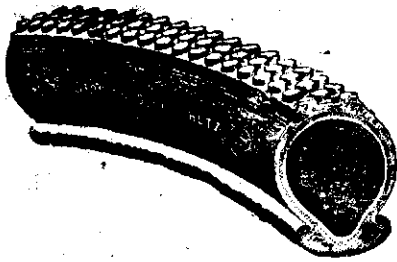

Biciclete „Diamant”

de c rse, de la Lei 350, numai cu Lei 190. Greutate 10 kilo : cea mai iute și cea mai solidă bicicletă cunoscută de toată lumea, câștigătoarea celor mai multe curse pe drum cât și pe

velo rom.

Bicicleta RUBIN, METEOR, WELD-RAD, IDEAL, BRILIANT, AURORA și OMNIUM cu roată liberă și frână automată. Numai cu Lei 150.

Accesorii p. Biciclete

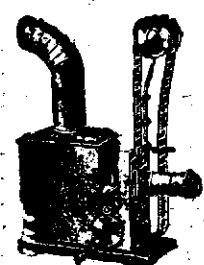
- 1 Envelopă cu codur, g-rantie 12 luni Lei 13.50
- 1 Envelopă „Continental” Lei 9.—
- 1 Envelopă „ELEFANT” Lei 5.50
- 1 Envelopă Orient „ 5.—
- 1 Cameră dubla, cea mai bună care există Lei 7.—
- 1 Cameră „Continental” Lei 6.—
- 1 „ „ „ELEFANT” „ 4.50
- 1 „ „ „ORIENT” „ 3.50
- 1 Pe eche Pedale „ 4.—
- 1 Lanț orice formă „ 3.80
- 1 Pereche mânere „ 0.50
- 100 Spițe Lei 6.50
- 1 Rcoată din față completă Lei 9.—
- 1 Ghidon „ 3.—
- 1 Pompă pentru picior Lei 2.—
- 1 „ „ mână „ 1.—
- 1 Clopot „ ghidon „ 1.—
- 1 „ „ roată „ 2.—
- 1 Tub soluție „ 0.30
- 1 metru ventil „ 0.60
- 1 Bucea din față completă „ 2.80
- 1 Bucea din dos completă Lei 4.50
- 1 pereche ratrape Lei 1.50
- 1 pereche apărători emailate „ 3.25
- 1 Sacoșă pentru scule de piele „ 2.50
- 1 Sticlă cu ulei pentru uns „ 0.50
- 1 Cană pentru uns Lei 0.30
- 1 Bucea cu freilauf TORPEDO completă „ 18.50
- 1 Furcă nouă „ 8.—
- idem, din dos „ 13.—
- 1 O S-cha „ 6.—

- Tricicluri p. copii Lei 35
- „ „ „ „ 40
- „ „ „ „ 45
- Automobil „ „ „ 85
- Cărucioare „ „ „ 35
- „ „ „ „ 45
- „ „ „ „ 50
- Cărucioare pentru copil, elegante cu roțile de cauciuc „ 85

- Mașini pentru tuns Lei 4.50
- „ „ „ „ 5.50
- Brice Solingen „ 2.50
- Brice englezești prima calitate „ 3.90
- Foarfece p r ru frizeri „ 2.40
- Bandage pentru m-stați „ 1.50
- Soluri de lă ție pentru fotografii „ 0. 0

CINEMATOGRAFE pentru distracții

- No. 1 cu 3 filme și lampă Lei 8.—
  - No. 2 „ 6 „ „ „ 14.—
  - No. 3 „ 10 „ „ „ 25.—
  - No. 4 „ 50 metri filme, mai pe perfecționat, cu lampa arc-efiră „ 65.—
  - No. 5 cu 150 metri filme, idem „ 150.—
  - No. 6 „ 200 „ „ „ 200.—
  - No. 7 „ 300 „ „ „ 300.—
- Mare depozit de filme : veletă, comedii, drame, metru a 20 b.

GRAMOFOAME modelul cel mai nou

Mașină dublă, cutie de stejar, lux, cu trombon în culori sau alamă, cu 12 cântec și ambalajul pentru provincie Lei 10.—

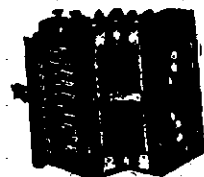
Plăci dubl or ce marcă, mărimea 27 cm., cele mai noue imprimări Lei 2.—

Cuțit cu ace 20 buc și cu urechi Lei 0.60

Arcur or ce țime Lei 2.50

Dialectome „Exhibition” și „La masă în bucătă” Lei 6.00

Se efectuează orice reparație și se găsește orice accesoriu pentru gramofon.

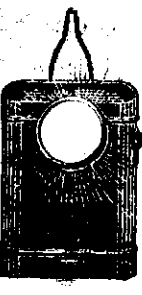
- Harmonie burduf dublu 1 rând 10 clape Lei 9.—
- „ „ „ 1 „ 20 tonuri „ 14
- „ „ „ 1 „ 30 „ „ 19
- „ „ „ 2 rânduri 19 alape „ 22
- „ model Italian 19 „ „ 38

Pală de aluminiu

- plănte pentru școlari și voiajori, se strâng în cutia lor.
- Mărimea 1 în cutia lor Lei 0.50
- „ 2 „ „ „ 0.70
- „ 3 „ „ „ 0.90

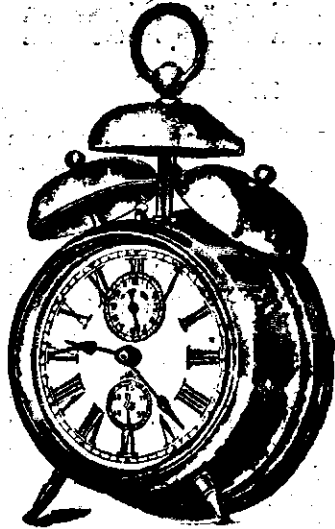
- Sticle de Cristal pentru lămpi Lei 0.40
- Site de mătase pentru lămpi „ 0.40
- Becuri electrice toate mărimile „ 1.40
- Acumulatori 4 volți, 20 amperi „ 24.—
- Sărma, Botonă, Clooțe, Borcane, Touse, cum și tot felul de materiale pentru instalații de sonerii și electricitate.

- 1) Lămpi electrice complete Lei 2.—
- 2) Lămpi „ „ „ 2.50
- 3) Lămpi „ „ „ 3.—
- 4) Lămpi „ „ „ 4.50
- Baterii electrice de rezervă „ 0.75
- Becuri electrice mici „ 0.50

- Mașini de ras cu 4 lame Lei 4.50
- Mașini de ras cu 1 lamă „ 1.80
- Lame de rezervă Bucata „ 0.40
- Pensule pentru ras „ 0.60
- Săpuniere de nichel „ 0.65
- Săpun pentru ras „ 0.40

- Ceasornice oxidate de buzunar Lei 4.80
- „ nichelate de buzunar „ 5.50
- „ nichelate cu două capace „ 6.00
- „ turcești de buzunar „ 9.50
- Ceasornice destepătoare prima calit. „ 2.75
- „ „ „ „ 5.20
- Idem, cu 2 clopote „ 5.50
- Idem, cu muzică „ 10.50
- Idem, de l x, faianță, cu vase „ 12.50

PLACA DUBLA GRAMOFON LEI 2. - Cereți catalogul ilustrat